

Atvinnuvegaráðuneytið
Skúlagötu 4
101 Reykjavík

(lagt fram á samráðsgátt)

Bls. | 1

Reykjavík, 1. september 2026

Efni: Umsögn um áform um breytingu á lögum um neytendasamninga

Þann 18. ágúst 2026 birti atvinnuvegaráðuneytið á samráðsgátt stjórnvalda mál S-153/2026, áform um um breytingu á lögum um neytendasamninga. Áformin hafa verið tekin til skoðunar á vettvangi SVÞ – Samtaka verslunar og þjónustu (samtökin), og þykir ástæða til að koma eftirfarandi á framfæri.

Samtökin hafa áður bent á að það er jákvætt að þær reglur sem gilda á sviði neytendaréttar séu skýrar og gegnsæjar. Neytendamál snúa í grundvallaratriðun annars vegar að hagsmunum neytenda í viðskiptum við söluaðila og hins vegar að því mikilvæga viðfangsefni að efla traust í viðskiptum. Traust viðskipti eru jafnan hagkvæm þar sem traustið sjálft stuðlar að fyrirsjáanleika og ef vel er að staðið getur fjárfesting í viðskiptatrausti bæði stuðlað að kostnaðarhagræði og samræmt væntingar beggja aðila. Hins vegar er afar mikilvægt að sú fjárfesting sem gerð er í viðskiptatrausti sé markviss og leiði ekki til offjárfestingar og sóunar. Leiði opinbert regluverk á sviði neytendamála til sóunar mun hún koma fram sem kostnaðarauki í rekstri söluaðila og að lokum í formi hærra verðs til neytenda án þess að mikill ábati skapist. Þá er jafnframt hætt við að strangar kröfur í neytendamálum komi niður á úrvali vöru og þjónustu sem standa neytendum boða.

Eins hafa samtökin ítrekað bent á að alþjóðlegt eðli netviðskipta veldur því að íslensk fyrirtæki á sviði verslunar og þjónustu standa nú í samkeppni við erlend fyrirtæki sem aðeins eiga viðskipti við íslenska neytendur í gegnum netið. Því skiptir ákaflega miklu máli að leikreglur séu fyrirsjáanlegar og samræmdar m.t.t. samkeppnisaðila, þ.e. að eitt gildi ekki fyrir íslensk fyrirtæki en annað um þau fyrirtæki sem þau íslensku keppa við. Af því leiðir að gjalda verður varhug við því að reistar séu strangar innlendar takmarkanir enda geta þær hæglega dregið úr virkni samkeppni. Með öðrum orðum verður að gæta að því að þegar til stendur að innleiða EES gerðir, sé ekki gripið til þess að séríslenskar íþyngjandi reglur séu lögfestar samtímis, eða þá að innleiðing fari fram með þyngri hætti en nauðsynlegt er. Til þessara sjónarmiða gildir einnig útfærsla viðurlaga. Of ströng viðurlög í íslenskum rétti í kjölfar innleiðingar getur einnig haft þau óæskilegu áhrif að framan er lýst. Er því sérstök athygli vakin á því sem fram kemur í lið C. 2. í áformaskjali, og hvetja samtökin til þess að viðurlög verði ekki með strangari hætti en nauðsyn og meðalhóf krefur.

Því miður kemur ekki fram með skýrum hætti, hvorki í áformaskjali né frummati, hvort og hvaða greining liggi fyrir um möguleika á undanþágum í þeim gerðum sem til stendur að innleiða með fyrirhuguðu frumvarpi, eða þá með hvaða hætti innleiða mætti umræddar gerðir með sem

minnst íþyngjandi hætti. Liggi slík greining fyrir telja samtökin ávinning af því að slík greining myndi gerð opinber.

Bls. | 2

Virðingarfyllst,

f.h. SVP – Samtaka verslunar og þjónustu

Kristinn Már Reynisson
lögfræðingur